

Aleksandra Wejman-Sowińska

Zarys historii łódzkich ośrodków zakładowych informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej w latach 1945-1985

Acta Universitatis Lodziensis. Folia Librorum 5, 5-47

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Aleksandra Wejman-Sowińska

ZARYS HISTORII ŁÓDZKICH OŚRODKÓW ZAKŁADOWYCH
INFORMACJI NAUKOWEJ, TECHNICZNEJ I EKONOMICZNEJ
W LATACH 1945-1985

Historia łódzkich ośrodków zakładowych była powiązana z historią bibliotek fachowych, ponieważ te ostatnie w wielu wypadkach stanowiły bazę dla organizowania nowo powstających ośrodków. Biblioteki fachowe zaczęto tworzyć już w pierwszych latach powojennych i wraz z upływem czasu liczba ich sukcesywnie wzrastała. Wkrótce jednak, w związku z postępującym rozwojem technologiczno-przemysłowym, zaistniała konieczność powołania wyspecjalizowanych placówek informacyjnych, które mogłyby sprostać wzrastającym wymaganiom użytkowników. Stąd, niezależnie od dalszego rozwoju sieci bibliotek fachowych, w latach pięćdziesiątych zaczęły powstawać zakładowe punkty dokumentacji, a w latach sześćdziesiątych pojawiły się pierwsze zakładowe ośrodki informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej (inte).

Z czasem okazało się jednak, iż w wielu wypadkach były to struktury mało stabilne. Powoływano je, likwidowano i ponownie reaktywowano, co powodowało trudne do uchwycenia wahania ich liczby i stanu organizacyjnego. Te nieskoordynowane zmiany stanowiły poważną niedogodność dla badacza zainteresowanego ustaleniem stanu faktycznego. Być może to właśnie było przyczyną dotychczasowego braku opracowań całościowych z zakresu tematyki łódzkich ośrodków zakładowych. Poniższy artykuł jest pierwszą próbą ogólnego zarysowania historii tych placówek do 1985 r. na tle miejscowego przemysłu.

TWORZENIE BIBLIOTEK FACHOWYCH W ŁODZI
W PIERWSZYCH LATACH POWOJENNYCH (1945-1949)

Powszechnie znany jest fakt, iż czynnikiem decydującym o rozwoju Łodzi był przemysł włókienniczy, mimo obecności na jej terenie również pewnej liczby zakładów reprezentujących przemysł chemiczny, odzieżowy, skórzany, drzewny, spożywczy oraz metalowy i elektrotechniczny¹. Włókiennictwo było też tym przemysłem, który zdołano w mieście uruchomić już w pierwszych dniach po wyzwoleniu². Część jego potencjału produkcyjnego zachowała się w stosunkowo dobrym stanie, co pozwoliło już w lutym 1945 r. obsadzić pewną liczbę stanowisk pracy i wznowić produkcję w niektórych zakładach. Akcja werbowania nowych kadr oraz kompletowanie sprzętu i maszyn przebiegały dalej również w szybkim tempie.

Pierwsze powojenne lata uwydatniły charakterystyczną dla Łodzi hegemonię włókiennictwa w stosunku do innych gałęzi przemysłu³, którą od dziesięcioleci uważano za niekorzystną dla ogólnego rozwoju miasta. W latach 1945-1948 udział przemysłu włókienniczego w produkcji globalnej całego przemysłu łódzkiego zwiększył się z 66,4% do 71,3%⁴.

Chociaż zakłady reprezentujące inne rodzaje łódzkiego przemysłu, np. elektromaszynowy i chemiczny, uruchomiono w niedługim czasie po wyzwoleniu, to jednak szybszy ich rozwój nastąpił dopiero w latach późniejszych.

Należy tu jednak odnotować pojawienie się na mapie Łodzi ważnej placówki związanej z gałęzią przemysłu uprzednio w tym mieście nieobecną. Oto z dniem 1 marca 1945 r. powołano tutaj Centralny Zarząd Przemysłu Papierniczego. Lokalizacja wielu jednostek administracji w kompletnie zdewastowanej wojną stolicy była utrudniona, więc nowa władza, dla której papier posiadał ogromne

¹ A. G i n s b e r t, *Łódź. Studium monograficzne*, Łódź 1962, s. 176.

² Było to możliwe dzięki temu, że olbrzymie straty poniesione przez polską gospodarkę w wyniku II wojny światowej w stosunkowo niewielkim stopniu dotknęły przemysł włókienniczy (wg I. F i e r l a, *Geografia przemysłu Polski*, Warszawa 1984, s. 195).

³ W. P i o t r o w s k i, *Perspektywy rozwoju przemysłu łódzkiego*, [w:] *Wczoraj, dziś i jutro Łodzi. Materiały sesji naukowej wyższych uczelni (1974 r.)*, red. W. Michowicz, Łódź 1979, s. 312-313.

⁴ *Łódź w 35-lecie PRL*, Łódź 1979, s. 27.

znaczenie propagandowo-polityczne, na siedzibę centrali przemysłu papierniczego wybrała niezbyt odległą i nie zniszczoną przez wojnę Łódź⁵. Miasto to zresztą przysparzało wtedy wiele jednostek o charakterze centralnym, np. zlokalizowane tu zostały centralne zarządy przemysłu włókienniczego i skórzanego⁶.

Odbudowa kraju ze zniszczeń wojennych wymagała nie tylko zorganizowania niezbędnej liczby rąk do pracy oraz utworzenia odpowiednich struktur administracyjnych, ale również pospiesznego wykształcenia własnej myśli technicznej i przygotowania fachowych kadr dla przemysłu i innych dziedzin gospodarki narodowej. Służyć temu miało powołanie uczelni i zaplecza naukowo-badawczego. W Łodzi, dotychczas pozbawionej placówek szkolnictwa wyższego (w okresie międzywojennym istniała tu tylko filia Wolnej Wszechnicy Polskiej), w szybkim tempie powstał cały szereg wyższych uczelni (w tym Uniwersytet oraz zasłużona dla kształcenia kadr inżynierskich przemysłu łódzkiego - Politechnika).

Wokół wcześniej wspomnianych Centralnych Zarządów wkrótce powstały i rozwinęły się w Łodzi placówki naukowego i technicznego zaplecza: 7 września 1945 r. powołano Naukowo-Badawczy Instytut Włókiennictwa⁷, w 1946 - Centralne Laboratorium Celulozowo-Papiernicze⁸ oraz Centralne Biuro Konstrukcyjne (przekształcone w 1947 r. w Centralne Biuro Techniczne Przemysłu Maszyn Włókienniczych⁹).

Tak dla uczelni i placówek naukowo-badawczych, jak i dla fachowej kadry zakładów pracy duże znaczenie miała możliwość łatwego dostępu do wiadomości teoretycznych. Jednak osiągalne wtedy źródła informacji były niewspółmiernie skromne w stosunku do potrzeb, bowiem wojna spowodowała katastrofalne szkody w księgozbiorach bibliotek i instytucjach prowadzących dokumentację naukową i gospodarczą¹⁰.

⁵ W. Surewicz, S. Libiszowski, *Łódź jako ośrodek ponadregionalny*, "Przegląd Ekonomiczno-Społeczny m. Łodzi" 1978, nr 5, s. 161-162.

⁶ Tamże, s. 162.

⁷ J. Szosland, *Łódzkie naukowe środowisko włókiennicze - jego osiągnięcia, rola i zadania*, [w:] *Wczoraj, dziś i jutro Łodzi*, s. 441.

⁸ Surewicz, Libiszowski, *op. cit.*, s. 165.

⁹ Szosland, *op. cit.*, s. 437.

¹⁰ A. Pietrzak, *Krajowy system informacji naukowej, technicznej*

Wymogiem chwili stało się więc powołanie do życia odpowiedniej ilości bibliotek naukowych i fachowych mogących zapełnić powstałe luki. Niektóre z nich zaczęły funkcjonować już w roku 1945, w oparciu o resztki zachowanych księgozbiorów wzbogacanych darami prywatnymi¹¹.

Przeprowadzony z polecenia władz państwowych w roku 1946 ogólnokrajowy spis bibliotek wykazał, iż w tymże roku na terenie Łodzi, na ogólną liczbę 128 bibliotek, funkcjonowało przy fabrykach i zakładach pracy 9 wypożyczalni książek beletrystycznych i popularynonaukowych¹².

Trzeba podkreślić, iż generalnie dla spraw bibliotecznych nastąpił zaraz po wojnie okres szczególnej koniunktury. Jednym z pierwszych aktów prawnych nowych władz państwowych był Dekret z 17 kwietnia 1946 r.¹³ określający zadania różnego typu bibliotek i ustanawiający ogólnokrajową sieć biblioteczną¹⁴. Niestety dekret ów pozostawiał poza ogólnokrajową siecią znaczną część bibliotek, w tym również fachowych. Miały one rozwijać działalność na podstawie statutów własnych lub instytucji powołujących je do życia¹⁵.

W świetle tego godne uwagi były inicjatywy mające na celu stworzenie podstaw organizacyjnych dla powoływania bibliotek na terenie zakładów pracy.

Na przykład Instrukcja Centralnego Zarządu Przemysłu Włókienniczego z 15 lutego 1947 r. polecała utworzenie przy świetlicy

i ekonomicznej w świetle podstawowych aktów prawnych, [w:] Poradnik pracownika informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej, Warszawa 1977, s. 20.

¹¹ Ogłoszenie Biblioteki Ministerstwa Komunikacji. Dz. Urz. MK z 25 lipca 1945 nr 9, poz. 82 (opis strat wojennych; apel o zaofiarowanie ze zbiorów prywatnych książek i roczników czasopism fachowych; informacja o rozpoczęciu działalności).

¹² J. A u g u s t y n i a k, *Biblioteki Łódzkie, cyfry i charakterystyka*, Książ. i Kult. 1946, nr 10, s. 3-4. Natomiast według *Rocznika statystycznego miasta Łodzi 1945-1947* (Łódź 1949, s. 246) w 1946 r. istniały w Łodzi 172 biblioteki w następującym podziale: naukowe - 8, miejskie - 7, społeczne - 24, przy urzędach i instytucjach państwowych i samorządowych - 12, szkolne - 116, wypożyczalnie dochodowe - 5.

¹³ Dz. U. 1946, nr 26, poz. 163.

¹⁴ H. W i ę c k o w s k a, *"Dziesięć lat bibliotekarstwa w Łodzi 1945-1955"*. Zesz. Nauk. UŁ 1956, ser. I, z. 3, s. 195.

¹⁵ R. H a n c k o, *Ogólnokrajowa sieć biblioteczna w Polsce*, Warszawa 1971, s. 8.

każdego zakładu pracy księgozbioru beletrystycznego i fachowego oraz zatrudnienie specjalnego pracownika bibliotecznego (odpowiedzialnego za należyte zorganizowanie i prowadzenie biblioteki) w każdym zakładzie pracy liczącym ponad 300 pracowników. Wielkość planowanego księgozbioru w pierwszym okresie miała być powiązana z liczebnością załogi (przeciętnie jedna książka na jednego pracownika). Biblioteka i czytelnia powinny posiadać oddzielne pomieszczenie w lokalu świetlicowym. W preliminarzu budżetowym zakładu pracy należało przewidzieć odpowiednie kwoty na zakup książek i czasopism oraz opłacenie personelu biblioteki¹⁶.

Innym przykładem było Zarządzenie Dyrektora Naczelnego Widzewskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego z 18 grudnia 1947 r., nakazujące kierownikom poszczególnych oddziałów zabezpieczenie wydawnictw o charakterze fachowym i naukowym rozproszonych na terenie zakładu i przekazanie ich kierownikowi świetlicy w celu właściwego opracowania¹⁷.

W oparciu o podobne inicjatywy powstała na terenie Łodzi pewna liczba bibliotek zawierających księgozbiór fachowy przydatny do pogłębiania wiedzy zawodowej.

W roku 1949 na ogólną liczbę 198 łódzkich bibliotek funkcjonowało 31 bibliotek fachowych przy instytutach naukowo-badawczych i zakładach pracy¹⁸. Wśród nich znajdowały się biblioteki, które w latach późniejszych zostały przekształcone w zakładowe ośrodki informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej¹⁹.

Rok 1949 był szczególnie znaczący dla bibliotekarstwa fachowego z uwagi na wydany 29 kwietnia Okólnik Państwowej Komisji

¹⁶ Archiwum Państwowe w Łodzi, nr zespołu 851. Widzewskie Zakłady Przemysłu Bawełnianego "1 Maja" 1945-1975. Sygn. 23, "Biuletyn służbowy", nr 4, s. 8-11.

¹⁷ Tamże, sygn. 21 Zarządzenie Dyrektora Zakładu, sekretariat, 1947.

¹⁸ Obliczenia dokonane na podstawie: *Biblioteki Łodzi. Informator*, Łódź 1970. Natomiast według *Rocznika statystycznego miasta Łodzi 1945-1947...* już w 1948 r. na terenie Łodzi było 220 bibliotek. Liczby bibliotek fachowych źródło to nie wyszczególnia. Zostały one objęte sprawozdawczością GUS dopiero od 1956 r. Przy tym *Rocznik statystyczny kultury 1945-1967* (Warszawa 1969, s. 80) oraz *Rocznik statystyczny miasta Łodzi 1970* (Łódź 1970, s. 311) podają dla Łodzi dane od roku 1960. Na trudności związane z uzyskaniem jednoznacznych danych dotyczących liczby bibliotek w Łodzi w omawianym okresie zwraca uwagę B. Ś w i d e r s k i, *Biblioteki naukowe w Łodzi (po 1945 r.)*, Rocz. Bibl. Nar. 1980, t. 16, s. 137-172.

¹⁹ Zob. zał. 1, poz. 1-7.

Planowania Gospodarczego²⁰, który stanowił bodziec do powołania znacznej liczby nowych bibliotek fachowych oraz do utworzenia pierwszej w kraju sieci fachowych bibliotek w resorcie komunikacji w roku 1950²¹.

Wydarzenie to zamyka pierwszy, "pionierski" okres tworzenia zrębów przyszłej inte w kraju, charakteryzujący się brakiem koordynacji i ograniczonym zakresem działalności. Powstające spontanicznie w różnych przedsiębiorstwach placówki biblioteczne i dokumentacyjne nie były wykorzystywane przez użytkowników innych instytucji ze względu na całkowity brak jakiegokolwiek wzajemnej wymiany informacji. Niemalże znaczenie posiadał też fakt, iż przypadający na te lata plan 3-letni (1947-1949) koncentrował się na odbudowie i uruchamianiu istniejących już obiektów nie kładąc nacisku na szersze wykorzystanie nowych technik i technologii²².

Dla przemysłu łódzkiego plan 3-letni przyniósł wymierne efekty w postaci całkowitej jego odbudowy, jednak bez elementów unowocześniania, za to z pogłębieniem niekorzystnej dla miasta przewagi włókiennictwa nad innymi gałęziami przemysłu, która przekroczyła 70,0%²³.

POWSTANIE I POCZĄTKOWY OKRES DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADOWYCH PUNKTÓW DOKUMENTACJI (1950-1959)

Po zakończeniu planu 3-letniego przystąpiono do realizacji kolejnego etapu zwanego planem 6-letnim (1950-1955). W założeniu swoim miał to być etap rozbudowy potencjału gospodarczego, z położeniem szczególnego nacisku na rozwój przemysłu ciężkiego. Przyniosło to określone konsekwencje dla Łodzi, pozbawionej tego przemysłu z uwagi na brak zaplecza surowcowego. Przemysłowe inwestycje na wielką skalę, realizowane w okresie planu 6-letniego,

²⁰ Pismo okólne Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z 29 kwietnia 1949 r. (TEIA00-411) w sprawie bibliotek fachowych przy zakładach pracy i instytucjach (m. powielony).

²¹ H a n c k o, op. cit., s. 10.

²² P i e t r z a k, op. cit., s. 20.

²³ 550 lat miasta Łodzi, 1423-1973, Łódź 1973, s. 29.

lokalizowane były poza Łodzią. Przemysł łódzki pozostanie nie-doinwestowany jeszcze przez długi czas. Pierwsze modernizacje przedsiębiorstwa i wykończalnictwa będą miały miejsce dopiero w drugiej połowie lat pięćdziesiątych²⁴.

Przyjęte założenia rozwoju gospodarczo-przemysłowego zrodziły oczywistą potrzebę korzystania z nowoczesnej techniki i technologii. Pojawiła się konieczność zapoznawania się na bieżąco z osiągnięciami krajów przemysłowo rozwiniętych. Problem ten został doceniony przez ówczesne najwyższe władze, które już 2 stycznia 1950 r. Uchwałą Prezydium Rządu powołały Główny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej²⁵.

W związku z powyższym na mocy Zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 17 marca 1950 r. wydzielono z Głównego Instytutu Pracy w Warszawie instytut specjalny pod nazwą Centrum Dokumentacji Naukowo-Technicznej i przekształcono je w Główny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej (GIDNT)²⁶.

Wydarzenie to przyjęto uważać za początek planowo organizowanej działalności dokumentacyjnej i informacyjnej w Polsce²⁷.

Warto jednak nadmienić, iż w Łodzi działalność dokumentacyjną prowadzono już wcześniej. Mianowicie w listopadzie 1947 r. utworzono we wzmiankowanym już Centralnym Laboratorium Celulozowo-Papierniczym - Oddział Dokumentacji²⁸, a w 1948 r. powołano w Instytucie Włókiennictwa - Dział Wydawnictw i Dokumentacji²⁹.

Na GIDNT miał spocząć główny ciężar gromadzenia, opracowywania i dostarczania informacji wszystkim kategoriom użytkowników, od rządu i ministerstw poczynając, a na zakładach produkcyjnych kończąc³⁰.

²⁴ Województwo miejskie łódzkie. Monografia, Łódź 1981, s. 297.

²⁵ P i e t r z a k, op. cit., s. 20.

²⁶ Mon. Pol. 1950, nr A-47, poz. 534.

²⁷ M. D e r e n t o w i c z, 30-lecie działalności polskiej służby INTE oraz perspektywy jej rozwoju, Aktual. Probl. Inf. Dok. 1980, nr 3, s. 5; W. P i e t r z a k, Zagadnienia informacji i dokumentacji naukowej, Warszawa 1977, s. 122.

²⁸ J. R o b o w s k i, INTE - klucz i impuls postępu technicznego, Prz. Papier. 1980, nr 6, s. 209.

²⁹ Dwadzieścia lat Instytutu Włókiennictwa, Łódź 1966, s. 111.

³⁰ P i e t r z a k, op. cit., s. 20.

Do najważniejszych dokonań Instytutu w pierwszym roku istnienia zaliczyć należy: doprowadzenie do przyjęcia Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej jako obowiązującej w Polsce, wydanie skróconych tablic klasyfikacyjnych, zorganizowanie kursów szkoleniowych dla dokumentalistów, uruchomienie centralnej kartoteki dokumentacyjnej i zgromadzenie w niej około 50 tys. kart, rozpoczęcie rejestracji bibliotek fachowych oraz utworzenie kartoteki zagranicznych czasopism naukowo-technicznych znajdujących się w kraju. Przystąpiono też do wydawania kwartalnika pt. "Przegląd Polskiego Piśmiennictwa Naukowo-Technicznego" w językach: angielskim, francuskim i rosyjskim przeznaczonych dla odbiorców zagranicznych³¹.

W celu wprowadzenia jednolitych i racjonalnych metod w dziedzinie gromadzenia, opracowywania i rozpowszechniania dokumentacji w zakresie techniki oraz zagadnień gospodarczych z techniką związanych Przewodniczący PKPG wydał kolejne zarządzenie (z 23 października 1950 r.) nakazujące tworzenie na wniosek GIDNT działowych ośrodków informacji w urzędach, przedsiębiorstwach i instytucjach podległych poszczególnym ministerstwom³². Efektem powyższego było powstanie 25 działowych ośrodków informacji³³ na terenie całego kraju, w tej liczbie 2 ośrodków w Łodzi (w Instytucie Włókiennictwa i Centralnym Laboratorium Przemysłu Celulozowo-Papierniczego)³⁴.

Organizując sieć placówek dokumentacyjnych GIDNT postawił jednocześnie przed bibliotekami fachowymi zadania wiążące ich prace z działalnością dokumentacyjną.

GIDNT 9 stycznia 1952 r. został przekształcony w Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej³⁵. W nadanym mu statucie³⁶

³¹ D e r e n t o w i c z, op. cit., s. 5.

³² Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z 23 października 1950 r. w sprawie gromadzenia i rozpowszechniania dokumentacji naukowo-technicznej, Biul. PKPG 1950, nr 23, poz. 263.

³³ D e r e n t o w i c z, op. cit., s. 5.

³⁴ Dwa kolejne DOI powstały w Łodzi w Instytucie Techniki Ciepłej w 1951 (Z. D o b r o w o l s k i, *Każdy może i powinien korzystać z dokumentacji naukowo-technicznej*, Warszawa 1951, s. 61) i w Instytucie Włókien Sztucznych i Syntetycznych w 1952 r. (M. G a w a l e w i c z, *Informacja techniczna i ekonomiczna (w Działowym Ośrodku Dokumentacji Naukowo-Technicznej IWSS)*, Włók. Sztucz. Biul. Inf. 1967, nr 1, s. 79.

³⁵ Mon. Pol. 1952, nr A-10, poz. 100.

³⁶ Tamże, poz. 101.

podkreślono, że jego zadaniem jest systematyczne dostarczanie informacji o najnowszych światowych i krajowych osiągnięciach nauki i techniki zainteresowanym jednostkom gospodarki narodowej.

W 1953 r. Uchwałą nr 697 Prezydium Rządu³⁷ rozszerzono obowiązki Instytutu w zakresie opieki nad bibliotekami fachowymi w zakładach pracy oraz powierzono mu funkcję Centralnej Biblioteki Technicznej.

Wspomniana Uchwała ujmowała w jednolite ramy organizacyjne istniejące biblioteki fachowe i wytyczała ich dalszą linię rozwojową. Głównym zadaniem, jakie postawiła Uchwała przed bibliotekami fachowymi, było zaspokajanie potrzeb pracowników zakładów w zakresie piśmiennictwa fachowego niezbędnego do kierowania i planowania prac produkcyjnych, rozwijania ruchu racjonalizatorskiego i wynalazczości oraz doskonalenia zawodowego³⁸.

Wszystkie fachowe biblioteki danego resortu miały w myśl Uchwały utworzyć resortową sieć biblioteczną, powiązaną w zakresie instruktażu, wymiany zbiorów i ich planowego uzupełniania. Bibliotekom tym powierzono jednocześnie pełnienie (w miarę potrzeby) funkcji zakładowych punktów dokumentacyjnych "informujących o wydawnictwach naukowo-technicznych z zakresu interesującego zakładu oraz pośredniczących w otrzymywaniu tych wydawnictw"³⁹. W skład sieci weszły biblioteki zakładów produkcyjnych, centralnych laboratoriów, biur konstrukcyjnych i projektowych, instytutów naukowo-badawczych danego resortu oraz ministerstw. Wykaz zakładów, w których powinny być zorganizowane punkty dokumentacyjne mieli ustalić właściwi ministrowie i kierownicy centralnych urzędów⁴⁰.

Ukazanie się wymienionych aktów prawnych wpłynęło pobudzająco na tworzenie bibliotek fachowych. W latach 1950-1953, a więc w okresie od daty powołania GIDNT do wejścia w życie Uchwały nr 697, na terenie Łodzi powstało kolejnych 31 bibliotek fachowych w zakładach pracy oraz 4 w instytutach naukowo-badawczych⁴¹. Ponad

³⁷ Mon. Pol. 1953, nr A-94, poz. 1306.

³⁸ Tamże, § 1.6.

³⁹ Tamże, § 2.1.

⁴⁰ Tamże, § 2.3.

⁴¹ Liczba ustalona na podstawie danych zawartych w: Biblioteki Łodzi. Informator, Łódź 1970.

jedna trzecia z nich wejdzie w przyszłości w skład zakładowych ośrodków informacji⁴².

Uzupełnieniem tego fragmentu cytowanej Uchwały, który mówił o powierzeniu bibliotekom fachowym funkcji zakładowych punktów dokumentacyjnych było wydane 12 sierpnia 1954 r. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG w sprawie ustalenia zakresu działania zakładowych punktów dokumentacji oraz zakresu współpracy tych punktów z działowymi ośrodkami dokumentacji naukowo-technicznej w instytucjach naukowo-badawczych⁴³.

W 1954 r. Łódź posiadała już 85 bibliotek fachowych (w tym 9 w instytutach naukowo-badawczych). W 1955 na terenie miasta było ich 93, a w 1956 - 106; w dalszych latach liczba ta sukcesywnie wzrastała⁴⁴.

Najprawdopodobniej wzrost liczby bibliotek w połowie lat pięćdziesiątych wiązał się ze zwiększonymi wówczas nakładami finansowymi na modernizację w przemyśle lekkim. Na 106 bibliotek fachowych, które istniały w roku 1956 - 32 (w tym 5 w instytutach naukowo-badawczych i centralnych laboratoriach) należały do przemysłu lekkiego, podczas gdy tylko 8 z nich (w tym 3 w instytutach naukowo-badawczych) powstało w przemyśle lekkim w latach 1946-1950.

Ogólna liczba bibliotek fachowych w Łodzi w zamykającym omawiany okres roku 1959 wynosiła 130 (w tym 10 w instytutach naukowo-badawczych i centralnych laboratoriach)⁴⁵. W tej liczbie, oprócz wcześniej wymienionych, znalazły się dalsze 23 biblioteki fachowe, w oparciu o które w następnych latach organizowano ośrodki zakładowe inte⁴⁶.

Trudno jest obecnie ustalić, które z istniejących wtedy w Łodzi bibliotek fachowych pełniły jednocześnie funkcje punktów dokumentacyjnych. Dokładnych danych na ten temat nie zdołano uzyskać⁴⁷. Pewną wycinkową orientację w kwestii zakładowych punktów

⁴² Zob. zał. 1, poz. 8-22.

⁴³ Mon. Pol. 1954, nr A-81, poz. 940.

⁴⁴ Liczba ustalona na podstawie danych zawartych w: *Biblioteki Łodzi...*

⁴⁵ Liczba ustalona na podstawie danych w: *Biblioteki Łodzi...*

⁴⁶ Zob. zał. 1, poz. 23-45.

⁴⁷ Danych tych nie zawierają informatory o bibliotekach i placówkach infor-

dokumentacji przemysłu włókienniczego i celulozowo-papierniczego dają artykuły pracowników dwóch z istniejących wtedy w Łodzi działowych ośrodków dokumentacji.

Artykuły M. Wiewiórskiego⁴⁸ i J. Zaniemojewskiego⁴⁹ zawierają dane, z których wynika, iż do roku 1956 w przemyśle włókienniczym zorganizowano 20 zakładowych punktów dokumentacji, z tego 19 w Łodzi. Poza tym cały szereg zakładów nie posiadających własnych punktów abonował karty dokumentacyjne (w 1954 r. instytucji takich było 104)⁵⁰.

Natomiast w przemyśle celulozowo-papierniczym - jak podaje J. Robowski⁵¹ - do 1954 r. utworzono 26 zakładowych punktów dokumentacyjnych (z tego 1 w Łodzi). Funkcjonowanie nowo powołanych punktów było jednak krótkotrwałe⁵² - już po upływie roku znaczna ich część praktycznie przestała istnieć⁵³. Z pewnością przyczynił się do tego fakt, że ta forma działalności na ogół nie opierała się na organizowaniu nowych, samodzielnych komórek lecz ograniczała się do typowania tzw. "łączników" spośród przedstawicieli personelu inżyniersko-technicznego, którym w zaistniałej sytuacji zmieniano zakres obowiązków⁵⁴. Pracownicy ci z reguły nie wywiązywali się odpowiednio z powierzonych im zadań, uważając pracę w bibliotece i punkcie dokumentacyjnym za drugorzędną. Niejednokrotnie pojawiała się konieczność dokonywania zmiany osób pełniących funkcje łącznika. Na przykład w przemyśle włókienniczym w okresie 10 miesięcy 1953 r. zmieniano kilkakrotnie osoby wyznaczono-

macji w kraju i Łodzi oraz *Rocznik statystyczny kultury...* i archiwalia. Nie udało się także poznać w drodze przeprowadzonych w poszczególnych ośrodkach wywiadów.

⁴⁸ M. W i e w i ó r s k i, *Osiągnięcia dokumentacji naukowo-technicznej w zakresie włókiennictwa w okresie 10-lecia PRL*, *Przem. Włók.* 1954, nr 4, s. 127-130.

⁴⁹ J. Z a n i e m o j e w s k i, *Z zagadnień dokumentacji naukowo-technicznej w przemyśle włókienniczym*, *Przem. Włók.* 1956, nr 2, s. 101-103.

⁵⁰ W i e w i ó r s k i, *op. cit.*, s. 129.

⁵¹ J. R o b o w s k i, *Dokumentacja naukowo-techniczna w przemyśle celulozowo-papierniczym*, *Prz. Pap.* 1954, nr 6 (125), s. 187.

⁵² Kruchość tych struktur była jednocześnie przyczyną wcześniej wspomnianych trudności w ustaleniu liczby i organizacji zakładowych punktów dokumentacji z tamtego okresu.

⁵³ S. L i b i s z o w s k i, *Z prac Działowego Ośrodka Dokumentacji Naukowo-Technicznej ICP*, *Prz. Pap.* 1954, nr 8, s. 255-256.

⁵⁴ R o b o w s k i, *Dokumentacja naukowo-techniczna...*, s. 187.

ne do sprawowania tych funkcji, co wywoływało konieczność instruowania i szkolenia osób nowych, wpływając ujemnie na przebieg pracy biblioteki i punktu dokumentacyjnego⁵⁵.

Mimo wszystkich usterek organizacyjnych nie należy jednak lekceważyć pewnych aspektów działalności tych punktów. Miała ona bowiem bezpośredni wpływ na ukształtowanie metod pracy przyszłych ośrodków zakładowych poprzez wypracowanie form współpracy z bibliotekami fachowymi i ośrodkami działowymi oraz z zakładowymi komórkami Naczelnej Organizacji Technicznej i Klubami Techniki i Racjonalizacji.

Jedną z przyczyn, dla których założenia i wytyczne zawarte w Zarządzeniu Przewodniczącego PKPG w znacznej części nie zostały zrealizowane, był brak zarządzeń wykonawczych w większości resortów. Tylko w resorcie komunikacji⁵⁶, geodezji i kartografii⁵⁷, leśnictwa⁵⁸ oraz gospodarki komunalnej⁵⁹ wydano odpowiednie akty prawne.

Generalnie rzecz biorąc, niedociągnięcia w pracy punktów dokumentacyjnych wywodziły się bezpośrednio z niedociągnięć całej służby dokumentacyjnej tamtego dziesięciolecia, a te z kolei były konsekwencją ogólnego braku doświadczenia i odpowiednich kwalifikacji kadr oraz ograniczeń etatowych i finansowych. Niedostatki te powodowały pasywność służby dokumentacyjnej, która w zbyt małym stopniu kierowała swój wysiłek na rozbudzenie potrzeb użytkowników oraz na dostarczenie im informacji przydatnej do realizacji konkretnych prac. Nie zorganizowano współpracy i planowego podziału zadań między poszczególnymi placówkami, jak również w niedostateczny sposób wykorzystywano istniejące materiały oraz

⁵⁵ W i e w, i ó r s k i, *op. cit.*, s. 130.

⁵⁶ Zarządzenie M. Kolei nr 217 z 1 sierpnia 1955 r. w sprawie organizacji i zakresu działania zakładowych punktów dokumentacji, Dz. Urz. MK 1955, nr 21, poz. 287.

⁵⁷ Zarządzenie nr 17 Prezesa Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii z 10 maja 1954 r. w sprawie bibliotek zakładowych pełniących funkcje punktów dokumentacyjnych (m. powielony).

⁵⁸ Zarządzenie nr 154 Ministra Leśnictwa z 5 maja 1955 r. w sprawie ustalenia zakładowych punktów dokumentacji (m. powielony).

⁵⁹ Zarządzenie nr 29 Ministra Gospodarki Komunalnej z 29 marca 1955 r. w sprawie tworzenia punktów dokumentacyjnych w zakładach pracy resortu gospodarki komunalnej (m. powielony).

opracowania. Problemy te były omawiane na Ogólnopolskim Zjeździe Bibliotekarzy Polskich w 1956 r.⁶⁰, III Kongresie Inżynierów i Techników Polskich w 1957 r.⁶¹ i na Krajowej Naradzie Bibliotekarzy Bibliotek Fachowych i Dokumentalistów w 1958 r.⁶², jednak ich rozwiązanie nie było możliwe bez podjęcia odpowiednich decyzji przez władze państwowe⁶³.

ROZWÓJ ŁÓDZKIEJ SIECI OŚRODKÓW ZAKŁADOWYCH (1960-1970)

Dnia 16 maja 1960 r. Rada Ministrów wydała Uchwałę nr 169 w sprawie organizacji informacji technicznej i ekonomicznej⁶⁴. Uchwała wprowadziła pojęcie informacji w zamian dotychczasowych pojęć bibliotekarstwa fachowego i dokumentacji naukowo-technicznej. Działalność informacyjna objęła działalność biblioteczną i dokumentacyjną, łączność informacyjną, rozpowszechnianie materiałów informacyjnych oraz upowszechnianie i popularyzowanie przodujących osiągnięć nauki, techniki, ekonomii i organizacji⁶⁵.

Uchwała połączyła i przekształciła istniejące sieci bibliotek fachowych i zakładowych punktów dokumentacji w sieć informacji technicznej i ekonomicznej, którą stanowić miały ośrodki zakładowe, branżowe i resortowe. Funkcję głównego ośrodka koordynacji w tej dziedzinie objął Centralny Instytut Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej (CIINTE), powstały z byłego Centralnego Instytutu Dokumentacji Naukowo-Technicznej (CIDNT).

Podstawowymi ogniwami służby informacji miały być ośrodki branżowe obsługujące poszczególne gałęzie gospodarki narodowej, organizowane w instytutach naukowo-badawczych lub centralnych laboratoriach.

⁶⁰ *Ogólnopolski Zjazd Bibliotekarzy. Warszawa 16-18 lutego 1956. Księga pamiątkowa, Warszawa 1957.*

⁶¹ *III Kongres Inżynierów i Techników Polskich. Warszawa 24-26 lutego 1957, Warszawa 1958, t. 2, s. 177-240.*

⁶² *Krajowa Narada Bibliotekarzy Bibliotek Fachowych i Dokumentalistów. Tezy, Warszawa 1958.*

⁶³ *Krajowa Narada Bibliotekarzy Bibliotek Fachowych i Dokumentalistów. 7-9 listopada 1958. Uchwały i wnioski, Warszawa 1958.*

⁶⁴ *Mon. Pol. 1960, nr 60, poz. 284.*

⁶⁵ *Tamże, § 3.1.*

Na resortowych ośrodkach informacji - obok obsługi centrali resortu - spoczęły główne zadania organizacyjno-administracyjne, a więc planowanie i nadzór nad pracą sieci informacyjnej resortu, a szczególnie ośrodków branżowych.

W przedsiębiorstwach, których rozmiar i zakres tego wymagał, powstały zakładowe ośrodki informacji technicznej i ekonomicznej.

W zasadzie ośrodki zakładowe tworzone w zakładach przemysłowych zatrudniających ponad 500 pracowników. W specjalistycznych zakładach o znacznym procencie fachowców, powoływano ośrodki nawet przy niższej liczbie załogi. Natomiast bezwzględnie miały one istnieć w biurach projektowych, biurach konstrukcyjnych, laboratoriach i instytutach naukowo-badawczych. Zadaniem ośrodków zakładowych było doprowadzanie materiałów informacyjnych (otrzymywanych z macierzystego ośrodka branżowego lub innych źródeł) do zainteresowanych nimi użytkowników, jak również zbieranie i przekazywanie do ośrodka branżowego wniosków oraz materiałów obrazujących rozwój i osiągnięcia własnego zakładu.

Nowa Uchwała w sposób jednoznaczny zobowiązywała właściwych ministrów (ew. kierowników urzędów centralnych) do wydania rozporządzeń zapewniających warunki niezbędne do zorganizowania działalności informacyjnej w podległych resortach.

Wydano także *Szczegółowe wytyczne w sprawie organizacji i działalności służby informacji technicznej i ekonomicznej oraz Wstępną tabelę stanowisk i kwalifikacji pracowników ośrodków informacji technicznej i ekonomicznej*. Obie pozycje stanowiły załączniki do Zarządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Techniki z 16 października 1961 r.⁶⁶

W tym samym czasie (16 października 1961 r.) ukazała się Uchwała nr 407/61 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów wraz z załącznikiem w postaci planu ogólnokrajowej sieci ośrodków inte⁶⁷. Zobowiązywała ona odpowiednich ministrów (ew. kierowników urzędów centralnych) do bezwzględnego przystąpienia do organizacji ośrodków⁶⁸ w zakresie uwzględniającym rzeczywiste potrzeby informacyjne

⁶⁶ Mon. Pol. 1961, nr 88, poz. 377.

⁶⁷ Uchwała nr 407/61 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z 16 października 1961 r. w sprawie planu ogólnokrajowej sieci ośrodków informacji technicznej i ekonomicznej (m. powielony).

⁶⁸ Tak, aby ośrodki te podjęły swą działalność nie później niż 1 stycznia 1962 r.

oraz do dalszego rozwoju służby informacji technicznej i ekonomicznej poprzez uzupełnianie sieci informacyjnej nowymi ośrodkami w miarę narastania potrzeb.

Wymienione akty prawne spowodowały stosunkowo szybkie pojawienie się zarządzeń wykonawczych, których brak tak fatalnie zaciążył na sytuacji placówek informacyjnych w poprzednim okresie⁶⁹.

Oczywistym efektem wymienionych uchwał i zarządzeń było powstanie w kolejnych latach całego szeregu ośrodków zakładowych. Placówki te tworzone od podstaw, bądź też w oparciu o funkcjonujące już biblioteki fachowe⁷⁰. Poza tym miały miejsce przypadki powoływania ośrodków zakładowych jednocześnie z uruchamianiem nowych przedsiębiorstw i zakładów pracy.

W ciągu dziesięciolecia 1961-1970 powstały w Łodzi 63 ośrodki zakładowe i 5 punktów informacyjnych⁷¹. W tej liczbie 32 utworzone w oparciu o funkcjonujące już dawniej w zakładach biblioteki fachowe, 34 powołano do życia w zakładach nie posiadających dotychczas bibliotek z księgozbiorem fachowym, a 2 powstały jednocześnie z uruchomieniem nowego przedsiębiorstwa⁷².

Pierwszych 12 łódzkich ośrodków zakładowych oraz 1 punkt zorganizowano w latach 1961-1962, z tego 2 w przemyśle lekkim, 1 w chemicznym, 3 w elektromaszynowym, 1 w energetycznym, 1 w celulozowo-papierniczym, pozostałe w innych resortach⁷³.

Jednak, mimo zawartego w Uchwale nr 407/61⁷⁴ zalecenia zobo-

⁶⁹ W latach 1961-1962 ukazało się 18 zarządzeń dotyczących organizacji i zakresu działania służby informacji technicznej i ekonomicznej w resortach, którym podlegały łódzkie ośrodki zakładowe.

⁷⁰ W okresie tym powstał również w Łodzi szereg nowych bibliotek fachowych, z których 15 z czasem (po roku 1970) również zostało przekształconych w ośrodki zakładowe. Zob. zał. 2.

⁷¹ *Rocznik statystyczny nauki 1971* (Warszawa 1971, s. 251) podaje liczbę łódzkich ośrodków zakładowych zarejestrowanych w CIINTE w latach 1966-1969. Wynosiła ona kolejno: w roku 1966 - 58; 1967 - 74; 1968 - 78; 1969 - 83. Dane te budzą jednak wątpliwości w świetle dokładnych ustaleń poczynionych przez autorkę w trakcie przeprowadzania badań. Okazało się bowiem, iż wiele placówek rejestrowało się jako ośrodki zakładowe będąc *de facto* bibliotekami fachowymi.

⁷² Zakłady Mechaniczne Przemysłu Włókien Sztucznych i Zakłady Elektronicznej Techniki Obliczeniowej.

⁷³ Zob. zał. 3, poz. 1-13.

⁷⁴ Uchwała nr 407/61, § 2.

wiązującego do zorganizowania sieci ośrodków informacji technicznej i ekonomicznej do 1 stycznia 1962 r., wyraźny wzrost liczby ośrodków na terenie Łodzi nastąpił dopiero w roku 1963 w wyniku wydanych w latach 1961-1962 zarządzeń resortowych. Powstało wtedy 19 nowych ośrodków zakładowych.

W ciągu najbliższych lat liczba ośrodków sukcesywnie rosła i w roku 1965 funkcjonowało ich już 51, z tego 20 w przemyśle lekkim.

Znaczna liczba nowych ośrodków zakładowych przemysłu lekkiego, jaka powstała w latach 1963-1965 była w dużej mierze wynikiem powołania w 1962 r. Zarządzeniem nr 63/62 Ministra Przemysłu Lekkiego⁷⁵ Resortowego Ośrodka Informacji Technicznej i Ekonomicznej przy Instytucie Włókiennictwa. Do szczególnie ważnych zadań tego Ośrodka w jego początkowym okresie działania należało zorganizowanie służby informacji w resorcie, planowanie tematyczne jej działalności, opracowanie projektów wytycznych, instrukcji i metod działania służby informacji technicznej i ekonomicznej w resorcie⁷⁶.

Nie bez znaczenia była tu również odpowiednia koncentracja zaplecza naukowo-badawczego i projektowego przemysłu lekkiego oraz jego central handlu zagranicznego na terenie Łodzi⁷⁷.

Liczbowa przewaga ośrodków przemysłu lekkiego nad ośrodkami innych branż w oczywisty sposób wynikała również ze specyficznej struktury przemysłu łódzkiego. Mimo iż lata sześćdziesiąte przyniosły pewne zmiany tej struktury⁷⁸, do dnia dzisiejszego przemysł lekki nie utracił swego prymatu.

W drugiej połowie lat sześćdziesiątych tempo rozwoju łódzkich ośrodków zakładowych było nieco mniejsze. W ciągu 5 lat (1966-1970) przybyło w sumie 16 nowych ośrodków i 1 punkt informacyjny.

⁷⁵ Zarządzenie nr 63/62 Ministra Przemysłu Lekkiego z 20 kwietnia 1962, Dz. Urz. MPL 1962, nr 2, poz. 12.

⁷⁶ Tamże, § 4.

⁷⁷ J. K u l c z y c k i, *Łódź jako eksporter wyrobów przemysłu lekkiego*, "Przegląd Ekonomiczno-Społeczny Miasta Łodzi" 1974, nr 1, s. 217-225.

⁷⁸ W tym okresie silniej zaznaczył swą obecność przemysł elektromaszynowy i chemiczny, tym samym dotychczasowa zdecydowana przewaga przemysłu lekkiego (szczególnie włókienniczego) została nieco zniwelowana. W latach następnych pojawiła się nawet koncepcja dokonania tak głębokich przeobrażeń, by przemysł elektromaszynowy stał się wiodącym przemysłem Łodzi. (P i o t r o w s k i, op. cit., s. 305-323).

Na ogólną liczbę 61 ośrodków zakładowych i 5 punktów informacyjnych funkcjonujących w roku 1970 w Łodzi⁷⁹ 25 reprezentowało przemysł lekki, 4 przemysł chemiczny, 10 elektromaszynowy, 2 energetyczny, 1 celulozowo-papierniczy. Pozostałych 19 ośrodków oraz 5 punktów informacyjnych należało do innych gałęzi gospodarki.

Bez mała jedenastoletni (od maja 1960 do lutego 1971 r.) okres obowiązywania Uchwały nr 169 cechowało wzmocnienie i rozbudowa służby inte na terenie kraju. Utworzono krajową sieć ośrodków inte, której struktura, w założeniach swych, oparta została na specjalizacji branżowej. Efekty owej specjalizacji branżowej na terenie Łodzi były niejednolite i uzależnione bezpośrednio od gospodarczo-przemysłowej struktury miasta. Przeważające liczbowo ośrodki zakładowe łódzkiego przemysłu lekkiego, wsparte funkcjonowaniem ośrodka resortowego i 3 ośrodków branżowych⁸⁰, uformowały jakby rodzaj lokalnej sieci placówek inte tej branży. Kształt sieci w pozostałych branżach na terenie Łodzi był mniej wyrazisty, ponieważ były one reprezentowane przez stosunkowo mniejszą liczbę ośrodków zakładowych, przy czym tylko niektóre z nich miały oparcie w miejscowych ośrodkach branżowych⁸¹ - większość ośrodków branżowych oraz wszystkie ośrodki resortowe tej grupy zlokalizowane były poza Łodzią⁸².

Oceniając lata 1960-1970 należy stwierdzić, iż przyniosły one dalszy postęp w działalności i organizacji służby inte. Nie zdołano jednak całkowicie zlikwidować niedociągnięć we współpracy i świadczeniu usług na rzecz wszystkich zainteresowanych w zakresie

⁷⁹ W 1970 r. na terenie Polski funkcjonowało ogółem 1955 ośrodków zakładowych. Zob.: *Program rozwoju informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej*, Warszawa 1973, s. 5.

⁸⁰ BOINTE Instytutu Włókiennictwa, BOINTE Instytutu Przemysłu Skórzanego, BOINTE Centralnego Laboratorium Przemysłu Odzieżowego.

⁸¹ BOINTE Instytutu Włókien Sztucznych i Syntetycznych (póź. Instytut Włókien Chemicznych), BOINTE Instytutu Techniki Ciepłej, BOINTE Instytutu Celulozowo-Papierniczego, BOINTE Centralnego Laboratorium Chłodnictwa, BOINTE Centralnego Biura Technicznego Przemysłu Maszyn Włókienniczych "CETEBE" (póź. COBR Maszyn Włókienniczych) oraz powstałych w latach siedemdziesiątych BOINTE OBR Przemysłu Zabawkarskiego i Artykułów Politechnicznych i BOINTE OBR Aparatury Manewrowej "ORAM".

⁸² W 1970 r. na terenie Polski funkcjonowało 25 ośrodków resortowych i 166 branżowych i działowych. Zob.: *Program rozwoju informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej*, Warszawa 1973, s. 5.

przydzielonej tematyki. W praktyce bowiem, z braku koordynacji i nadzoru oraz z uwagi na niedostateczne środki na działalność informacyjną zaspokajano przede wszystkim potrzeby pracowników jednostki macierzystej⁸³.

Usterki te uwydatniły się również w działalności łódzkiej służby inte. Nie oparła się im nawet "lokalna sieć" placówek informacyjnych łódzkiego przemysłu lekkiego, która teoretycznie, z racji swych wewnętrznych powiązań, wydawała się szczególnie predysponowana do wzajemnej bliskiej współpracy. Zaobserwowane niedomagania w funkcjonowaniu krajowych struktur inte spowodowały konieczność opracowania nowych rozwiązań organizacyjnych, pozwalających na racjonalny i celowy podział pracy i dostosowanie jej do aktualnych potrzeb.

Odpowiednie warunki ku temu pojawiły się w roku 1971 po zmianach, jakie nastąpiły na najwyższych szczeblach ówczesnej władzy państwowej i przyjęciu koncepcji przyspieszonego rozwoju gospodarczego i społecznego kraju. Koncepcja ta umożliwiła wprowadzenie wielu inicjatyw we wszystkich dziedzinach, a więc również w informacji naukowej.

OKRES DALSZEJ ROZBUDOWY ŁÓDZKICH ZAKŁADOWYCH OŚRODKÓW INTE (1971-1980)

Dwie uchwały wydane w roku 1971 stworzyły odpowiednie podstawy do zintegrowania działalności informacyjnej prowadzonej w re-sortach gospodarczych oraz pozagospodarczych, dając w ten sposób początek nowemu okresowi w dziejach inte.

Uchwała nr 35 Rady Ministrów z 12 lutego 1971 r. w sprawie rozwoju informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej⁸⁴ postawiła przed służbą inte zadanie ściślejszego powiązania działalności informacyjnej z potrzebami gospodarki narodowej, rozwój krajowego systemu inte na bazie stosowania nowoczesnych środków mechanizacji i automatyzacji oraz integrację działalności informacyjnej ośrodków inte, bibliotek i archiwów. Uchwała utrzymała zasady

⁸³ Derentowicz, *op. cit.*, s. 7.

⁸⁴ Mon. Pol. 1971, nr 14, poz. 104.

odpowiedzialności ministrów, kierowników urzędów centralnych, sekretarza naukowego PAN i wojewodów za rozwój działalności informacyjnej. Wprowadziła także odpowiedzialność kierowników jednostek organizacyjnych za zapewnienie odpowiednich warunków działania i rozwoju ośrodków inte i wykorzystywanie gromadzonych i opracowywanych tam materiałów w pracy podległych im placówek. Uchwałą tą powołano również Centrum Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej⁸⁵, które miało być koordynatorem działalności informacyjnej w skali ogólnokrajowej.

Z kolei Uchwała nr 36 Rady Ministrów z 12 lutego 1971 r. w sprawie zmiany zakresu działania i nazwy oraz podziału Centralnego Instytutu Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej⁸⁶ przekształciła CIINTE w Instytut INTE, który stał się największą placówką naukowo-badawczą w kraju w zakresie informacji naukowej i do którego obowiązków należało prowadzenie prac naukowo-badawczych, rozwojowych i usługowych w przydzielonym zakresie⁸⁷.

W Uchwale nr 35 przyjęto zasadę ramowego uregulowania przedmiotu, któremu jest poświęcona, natomiast w sprawach szczególnych odesłano do przepisów wykonawczych do Uchwały odnoszących się do całego systemu i zarządzeń poszczególnych ministrów i wojewodów dotyczących organizacji i działalności informacyjnej. Ministrowie i kierownicy urzędów centralnych w oparciu o przepisy § 4 i § 16 Uchwały, uzyskali prawo kształtowania, stosownie do rozpoznanych potrzeb, systemów informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej w podległych sobie jednostkach⁸⁸.

Uchwała spowodowała powołanie szeregu nowych ośrodków, które mocą kolejno wydawanych zarządzeń były włączane do jakby na nowo tworzonej sieci inte oraz przyniosła ożywienie w działalności już istniejących.

Na terenie Łodzi efekty wydanej w lutym 1971 r. Uchwały nr 35 nie były natychmiastowe. Dwa wypadki zmian organizacyjnych związanych z ośrodkami zakładowymi inte, które miały miejsce w roku

⁸⁵ Tamże, § 7-13.

⁸⁶ Mon. Pol. 1971, nr 14, poz. 105.

⁸⁷ Tamże, § 3.1.

⁸⁸ J. K r z y ż e w s k i, Przepisy o informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej, Warszawa 1977, s. 87.

1971, stanowiły niejako kontynuację okresu poprzedniego. Jeden z ośrodków powstał w założonym rok wcześniej Biurze Projektowo-Technologicznym Przemysłu Maszyn Włókienniczych "POLMATEX-PROJEKT", drugi zaś (TOINTE) był efektem połączenia trzech ośrodków zakładowych funkcjonujących już od połowy lat sześćdziesiątych⁸⁹.

Od roku 1972 zgodnie z wytycznymi Uchwały nr 35 zaczęły się ukazywać zarządzenia wykonawcze poszczególnych ministerstw. W swej zasadniczej treści wykazywały one wiele podobieństw, bowiem mimo pewnych różnic wynikających ze swoistości pracy resortów, struktura organizacyjna i funkcjonalna ich systemów inte była zbliżona.

Pojawiające się kolejno zarządzenia resortowe z dziedziny inte trafiały w Łodzi na podatny grunt w związku z rozpoczętą w oparciu o Uchwałę Rady Ministrów z 29 października 1971 r. realizacją Programu Rozwoju i Modernizacji Łodzi⁹⁰. Adekwatnie do swojej nazwy Program ten przewidywał kompleksowy rozwój społeczno-gospodarczy miasta, kładąc nacisk zarówno na rozbudowę i unowocześnienie zakładów przemysłowych (ze szczególnym uwzględnieniem przemysłu elektromaszynowego i chemicznego) oraz przedsiębiorstw badawczo-montażowych, jak i gospodarki komunalnej. Na realizację tych celów przeznaczono duże nakłady inwestycyjne⁹¹.

Pozytywnych skutków tych poczynań, w sposób pośredni, doświadczyły również działające w Łodzi służby inte. Rozpoczął się krótki okres najlepszych lat dla struktur łódzkiej informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej. W efekcie resortowych zarządzeń wykonawczych do Uchwały nr 35 powstały w Łodzi liczne nowe ośrodki zakładowe, a niektóre z już istniejących uzyskały wyższą rangę (działowych, międzyzakładowych, zakładowych współpracujących, terytorialnych, centralnych i branżowych).

⁸⁹ W roku 1971 nastąpiło przyłączenie do ośrodka zakładowego w Biurze Projektowo-Badawczym Budownictwa Ogólnego "MIASTO-PROJEKT-ŁÓDŹ" dwóch ośrodków zakładowych z Łódzkiego Zjednoczenia Budownictwa "UNIBUD" i Zjednoczenia Budownictwa Województwa Łódzkiego, w wyniku czego powstał Terytorialny Ośrodek Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej.

⁹⁰ Kierunki rozwoju i modernizacji Łodzi w okresie 1971-1975 oraz założenia na dalsze lata, Łódź 1971.

⁹¹ W ramach działalności inwestycyjnej w latach 1971-1977 zbudowano 41 nowych zakładów i zmodernizowano około 130 zakładów istniejących. Zob. Łódź w 35-leciu PRL, Łódź 1979, s. 25.

W dniu 30 września 1972 r. ukazało się Zarządzenie nr 52/72 Ministra Przemysłu Lekkiego⁹² dotyczące organizacji inte w tym resorcie. Na jego podstawie wyodrębniono resortowy ośrodek w jednostkę samodzielną, zreorganizowano sieć ośrodków istniejących oraz powołano nowe. Należy podkreślić, iż Zarządzenie zawierało konkretne wytyczne w sprawie organizacji sieci w przemyśle lekkim wraz ze szczegółowymi wykazami branżowych, działowych, międzyzakładowych i zakładowych współpracujących ośrodków inte oraz ramowych specjalistycznych tematów ich działalności⁹³.

Na mocy tego Zarządzenia trzy ośrodki zakładowe z terenu Łodzi przekształcono w ośrodki działowe⁹⁴, zaś ośrodki zakładowe przy centralnych laboratoriach (które pełniły dotychczas "funkcje współpracowników"⁹⁵ branżowego ośrodka) w ośrodki międzyzakładowe⁹⁶. Powstały także trzy ośrodki współpracujące: jeden nowy⁹⁷, a pozostałe dwa⁹⁸ w wyniku przeorganizowania dotychczasowych ośrodków zakładowych⁹⁹.

⁹² Zarządzenie nr 52/72 Ministra Przemysłu Lekkiego z 30 września 1972 r. w sprawie organizacji i rozwoju działalności w zakresie informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej w resorcie przemysłu lekkiego, Dz. U. MPL 1972, nr 10, poz. 22.

⁹³ Warto przypomnieć, że analogiczne Zarządzenie nr 63/62 Ministra Przemysłu Lekkiego z 1962 (Dz. U. MPL 1972, nr 2, poz. 19) ograniczało się do powołania ROINTE i złożenia na jego barki organizacji sieci inte w tym przemyśle.

⁹⁴ Biuro Studiów i Projektów Przemysłu Włókienniczego, Ośrodek Ekonomiki i Organizacji Przemysłu Lekkiego "EKORNO", Zjednoczone Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego "TEXTILIMPEX".

⁹⁵ Sformułowanie używane w: *Informatorach dotyczących działalności ośrodków informacji technicznej i ekonomicznej, czasopism fachowych abonowanych z krajów kapitalistycznych w resorcie przemysłu lekkiego*, Łódź 1968, 1970, 1972.

⁹⁶ W 1972 r. miało to miejsce w Centralnym Laboratorium Przemysłu Bawełnianego, Centralnym Laboratorium Przemysłu Wełnianego "PÓLNOC", Centralnym Laboratorium Technicznych Wytwarzanych Włókienniczych; w roku 1973 w Centralnym Laboratorium Przemysłu Lniarskiego, Centralnym Laboratorium Dziewiarstwa, Centralnym Laboratorium Przemysłu Tkanin Jedwabnych i Dekoracyjnych i Centralnym Laboratorium Przemysłu Artykułów Technicznych i Galanterijnych.

⁹⁷ Centrala Zbytu Artykułów Technicznych "TECHNOZBYT" póź. "SURTEX".

⁹⁸ Biuro Dokumentacji Technicznej (póź. "BE-DE-TE"), Biuro Projektowania Dokumentacji Technologiczno-Konstrukcyjnej Przemysłu Lekkiego.

⁹⁹ Według zamieszczonego w Zarządzeniu nr 52/72 Ministra Przemysłu Lekkiego wykazu, ośrodek zakładowy współpracujący miał zostać powołany również w Centrali Importowo-Eksportowej Przemysłu Skórzanego "SKÓRIMPEX", w związku z tym figuruje on jako taki w *Informatorze o placówkach informacji w województwie miejskim łódzkim*, Łódź 1981, s. 170. Jednak wg wiarygodnych informacji uzyskanych przez autorkę bezpośrednio od zastępcy dyrektora ds. ekonomicznych "SKÓRIMPEXU" 25 lipca 1986 r. w przedsiębiorstwie tym nigdy nie zorganizowano żadnego typu ośrodka inte, ponieważ instytucja ta nie zajmowała się

Zarządzenie mimo całej swojej szczegółowości nie typowało jednak instytucji, w których należało zorganizować ośrodki szczebla zakładowego. Powstawały one (podobnie jak i w poprzednim dziesięcioleciu) bądź z inicjatywy samych przedsiębiorstw, bądź na wniosek ośrodka branżowego lub resortowego, ewentualnie także z inicjatywy odpowiednich Zjednoczeń zalecających utworzenie służby informacyjnej w wytypowanych instytucjach w nawiązaniu do potrzeb branży.

Jedyny ośrodek zakładowy, który powstał w 1972 r. w łódzkim przemyśle lekkim powołany został Zarządzeniem Dyrektora Zakładu (w Przędzalni Czesankowej "ARELAN").

W tymże roku w efekcie wydanych resortowych aktów wykonawczych do Uchwały nr 35 zorganizowano na terenie Łodzi także ośrodki zakładowe w przemyśle chemicznym (Zakłady Włókien Chemicznych "CHEMITEK-ANILANA") oraz elektromaszynowym (Fabryka Osprzętu Samochodowego "POLMO").

Intensywniejszy wzrost liczby ośrodków zakładowych nastąpił w roku 1973 i trwał do 1976 r. W okresie tym przybyło 25 nowych ośrodków zakładowych i 1 punkt inte, z czego 17 w przemyśle lekkim, 2 w elektromaszynowym, 1 w energetycznym, 1 w celulozowo-papierniczym, a 4 ośrodki zakładowe i 1 punkt inte w przedsiębiorstwach należących do innych gałęzi gospodarki¹⁰⁰.

Natomiast w latach 1977-1980 zaznaczył się spadek tempa tworzenia kolejnych ośrodków zakładowych. W okresie tym powstało tylko 6 nowych ośrodków (w tym 1 międzyzakładowy i 1 współpracujący) w przemyśle lekkim, 1 w resorcie spółdzielczości pracy oraz 1 punkt informacyjny w resorcie łączności¹⁰¹.

Ogółem w latach 1971-1980 powstało w Łodzi 36 ośrodków zakładowych i 2 punkty inte. Stan liczbowy na rok 1980 (z uwzględnieniem ośrodków powstałych do 1970 r.) wynosił jednak tylko 78 ośrodków i 4 punkty inte, bowiem liczba funkcjonujących ośrodków

transferem myśli naukowo-technicznej, a tylko sprawami kupna-sprzedaży. W związku z tym w latach sześćdziesiątych zbieraniem informacji dotyczących analizy rynku zajmował się Dział Ogólnotechniczny, a w latach późniejszych pracownicy związani z komputerami i informatyką w przedsiębiorstwie.

¹⁰⁰ Zob. zał. 4, poz. 5-30.

¹⁰¹ Tamże, poz. 31-38.

zakładowych została uszczuplona w wyniku reorganizacji oraz zmian statusu niektórych placówek, a także szeregu likwidacji, jakie miały miejsce w różnych latach tego okresu.

Już w roku 1971 nastąpiły likwidacje dwóch ośrodków zakładowych¹⁰² oraz jednego punktu informacyjnego¹⁰³ w wyniku reorganizacji przeprowadzonej w ich instytucjach.

Kolejne przypadki miały miejsce w latach 1975-1980, w okresie tym przestało funkcjonować dalszych 8 ośrodków zakładowych w instytucjach różnych resortów¹⁰⁴. Likwidacje całkowite były jednak stosunkowo rzadkie. Na ogół w miejsce rozwiązanego ośrodka pozostawiano bibliotekę fachową.

Przedstawione wyżej zmiany ilościowe i organizacyjne łódzkich ośrodków zakładowych rozgrywały się na tle przemian jakościowych, którym w tym okresie zostały poddane służby informacyjne na terenie całego kraju.

Już bowiem w pierwszej połowie lat siedemdziesiątych¹⁰⁵ podjęto wysiłki w kierunku radykalnego usprawnienia działalności krajowej służby informacyjnej poprzez stworzenie systemu informacyjnego nawiązującego do założeń światowych¹⁰⁶.

W wyniku prac komisji powołanej do spraw opracowania koncepcji i programu realizacji Państwowego Systemu Informatycznego w zakresie informacji naukowej, technicznej, ekonomicznej i politycz-

¹⁰² Zlikwidowano ośrodek zakładowy w Rejonowym Laboratorium Kontrolno-Badawczym Przemysłu Mięsnego pozostawiając bibliotekę fachową. W tym również roku nastąpiło połączenie Fabryki Igieł Dziewiarskich i Biegaczy Obrączkowych "FID" z Fabryką Części do Maszyn Dziewiarskich "FAMAD" w Zakłady Igieł i Części do Maszyn Dziewiarskich "FAMID" z jednoczesną likwidacją ośrodka zakładowego i biblioteki fachowej, które dotychczas funkcjonowały w tych instytucjach. W tymże roku Zakłady te przeniosły się do nowo wybudowanego gmachu na ul. Wersalskiej 50, ale ośrodka lub biblioteki fachowej nie odtworzono, istnieje tam jedynie biblioteka beletrystyczna z wydzielonym księgozbiorem technicznym.

¹⁰³ Zlikwidowano punkt inte w PKP Oddział Zabezpieczenia Ruchu i Łączności "ŁÓDŹ-FABRYCZNA" przekazując zbiory do Rejonowego Ośrodka INTE przy Dyrekcji Rejonowej Kolei Państwowych (póź. Rejon Przewozów Kolejowych).

¹⁰⁴ Zob. zał. 5, poz. 4-11.

¹⁰⁵ J. L. K u l i k o w s k i, *System Informacji Naukowej, Technicznej i Organizacyjnej - SINTO. Zarys koncepcji i perspektywa realizacji*, Prz. Bibl. 1975, z. 1, s. 3-28.

¹⁰⁶ Była to realizacja idei UNESCO tworzenia systemów narodowych (NATIS) w poszczególnych państwach. Zob. P. G ó r s k i, *NATIS w warunkach obecnej i przewidywanej wymiany informacji*, Prz. Bibl. 1979, z. 1, s. 79-89.

nej "Światowid" powstała w końcowym efekcie "Koncepcja i program realizacji Państwowego Systemu Informacji Naukowej, Technicznej i Organizacyjnej SINTO"¹⁰⁷.

Początki działań zmierzających do realizacji tego programu wiążą się z decyzją nr 3 Prezydium Rządu z 11 stycznia 1974 r. w sprawie rozwoju informatyki¹⁰⁸. W rezultacie powstał w 1977 r. "Projekt Ogólny", w którym zaprezentowano główne założenia koncepcji systemu. Został on zatwierdzony uchwałą Komitetu Informatyki z 6 marca 1978 r. i przyjęty do wieloetapowej realizacji¹⁰⁹. Zadanie budowy SINTO powierzono Centrum INTE. W proces praktycznego tworzenia systemu włączono całość krajowych struktur informacyjnych, w tym placówki informacyjne z resortów poszczególnych przemysłów.

Od roku 1976 w prace te zaangażowane były również placówki przemysłu lekkiego. Stało się to na mocy umów zawartych między Instytutem INTE a ROINTE PL, Instytutem Włókiennictwa i Ośrodkiem Ekonomiki i Organizacji PL "EKORNO" dotyczących zrealizowania czterech prac naukowo-badawczych związanych z resortowymi placówkami inte¹¹⁰. W latach następnych służby inte resortu przemysłu lekkiego opracowywały dalsze tematy związane z budową systemów dziedzinowo-gałęziowych i specjalistycznych SINTO¹¹¹.

Na terenie Łodzi udział resortu przemysłu lekkiego w budowie SINTO był szczególnie duży, o czym zdecydowała zarówno obecność w tym mieście wspomnianego ROINTE, jak i znaczna koncentracja ośrodków ponadzakładowych tego przemysłu.

W myśl założeń SINTO rola ośrodków zakładowych w ramach systemu miała w dalszym ciągu sprowadzać się do obsługi własnych użytkowników w oparciu o posiadane zbiory i zbiory innych pla-

¹⁰⁷ *Koncepcja i program realizacji Państwowego Systemu Informacji Naukowej, Technicznej i Organizacyjnej SINTO*, t. 1: Synteza koncepcji, t. 2: Opis koncepcji i program realizacji, t. 3: Raporty Zespołu do spraw badań potrzeb użytkowników i form ich zaspokajania oraz Zespołu do spraw problematyki gestorii informacji, Warszawa 1973.

¹⁰⁸ K u i k o w s k i, op. cit., s. 4.

¹⁰⁹ B. S o r d y ł o w a, *Informacja naukowa w Polsce. Problemy teoretyczne, źródła, organizacja*, Wrocław 1987, s. 156.

¹¹⁰ *Sprawozdanie z działalności ROINTE za rok 1976*, Łódź 1977, s. 33-34.

¹¹¹ *Sprawozdanie z działalności ROINTE za rok 1977 i dalsze lata do 1988*, Łódź 1978-1989.

cówek systemu. Przewidywano także ich angażowanie do współpracy z ogniwami centralnymi i dziedzinowymi w zakresie opracowywania dokumentów pochodnych w ramach wąsko określonych poddziedzin i obciążanie obowiązkiem opracowywania niektórych dokumentów pierwotnych kierowanych do centralnych struktur funkcjonalnych systemu.

Spośród omawianych placówek aktywnie zasilalo system jedynie siedem ośrodków międzyzakładowych przemysłu lekkiego poprzez przesyłanie materiałów informacyjnych wynikających bądź z podziału zadań między placówki w resorcie, bądź z wymagań przepisów ogólnokrajowych.

Inne łódzkie ośrodki zakładowe ograniczały się do sporadycznego przekazywania tylko niektórych materiałów informacyjnych.

ZAHAMOWANIE ROZWOJU ŁÓDZKICH ZAKŁADOWYCH OŚRODKÓW INTE (1981-1985)

Sytuacja łódzkiej (podobnie jak i ogólnokrajowej) inte uległa drastycznemu pogorszeniu w 1981 r., kiedy w związku z pogłębiającym się kryzysem gospodarczym, poszczególne przedsiębiorstwa zaczęły intensywnie poszukiwać możliwości zyskania odpowiednich oszczędności finansowych.

Los niektórych zakładowych ośrodków został dodatkowo przypieczętowany wprowadzeniem w życie Ustawy o przedsiębiorstwach państwowych, która ukazała się 25 września 1981 r.¹¹². Mimo iż informacja naukowa, techniczna i ekonomiczna w ogóle nie była przedmiotem zawartych tam postanowień, ich praktyczne skutki okazały się dla niej wybitnie niekorzystne.

Wspomniana Ustawa stanowiła jeden z elementów pospiesznie wprowadzanej w owym czasie reformy gospodarczej i miała na celu przekształcenie przedsiębiorstw w samodzielne, samorządne i samofinansujące się jednostki gospodarcze¹¹³. Między innymi dało to dyrekcjom przedsiębiorstw możliwości podejmowania nieskrępowanych odgórnymi przepisami decyzji w sprawach struktury organizacyjnej

¹¹² Dz. U. 1981, nr 24, poz. 122.

¹¹³ Tamże, art. 1.2.

swego zakładu. Rzecz znamienna, iż do komórek zbędnych dla zakładu pracy w pierwszym rzędzie zaliczono placówki informacji.

W efekcie od 1981 r. rozpoczął się lawinowy proces rozwiązywania ośrodków zakładowych. O ile w ciągu całego poprzedniego dziesięciolecia na terenie Łodzi przestało funkcjonować 10 ośrodków i 1 punkt inte, przy tym w 8 z tych przypadków pozostały biblioteki fachowe, to tylko w samym roku 1981 zlikwidowano 9 ośrodków, z czego 5 całkowicie.

Zjawisko to pogłębiło się w roku 1982, kiedy rozwiązano kolejnych 12 łódzkich ośrodków. Tylko w dwu przypadkach z tej liczby zachowano biblioteki fachowe. Dodatkowo w związku z obowiązującymi (od 13 grudnia 1981 r.) na terenie całego kraju przepisami stanu wojennego zakłóceniu uległa praca wszystkich funkcjonujących jeszcze ośrodków. Wiązało się to przede wszystkim z przerwaniem napływu czasopism z krajów kapitalistycznych, zawieszeniem wydawnictw informacyjnych, zamknięciem pracowni poligraficznych, a potem ograniczeniem ich działalności.

Rok 1983 przyniósł likwidację następnych 3 ośrodków, pozostała po nich 1 biblioteka fachowa. Po dwa ośrodki zlikwidowano w roku 1984 i 1985. Były to likwidacje całkowite.

A zatem w ciągu tylko 5 lat 1981-1985 łódzka inte utraciła aż 28 ośrodków zakładowych¹¹⁴. W efekcie tych strat w grudniu 1985 r. funkcjonowało na terenie Łodzi 56 placówek zakładowych (w tym 43 zointe, 10 mzointe i 3 punkty inte).

Podsumowując dotychczasowe dzieje funkcjonowania łódzkich zakładowych placówek informacyjnych trzeba stwierdzić, iż nie działały one w próżni i choćby z racji swej lokalizacji były funkcjonalnie powiązane z przemysłem i innymi instytucjami. Trudno jednak formułować jednoznaczne wnioski o zależności między ich działalnością a aktualną sytuacją przemysłowo-gospodarczą miasta. Nasuwa się spostrzeżenie, iż historia ośrodków zakładowych była przede wszystkim kształtowana datami ukazywania się kolejnych ustaw i zarządzeń dotyczących bezpośrednio inte. Tym niemniej w niektórych okresach dają się również zauważyć pewne zależności między stop-

¹¹⁴ Zob. zał. 5, poz. 12-39.

niem doinwestowania miejskiej gospodarki a sytuacją miejscowych placówek inte. Podobnie jak w połowie lat pięćdziesiątych, kiedy powstanie licznych bibliotek fachowych w resorcie przemysłu lekkiego zbiegło się ze zwiększeniem nakładów finansowych na modernizację tego przemysłu¹¹⁵, również w okresie realizacji Programu Rozwoju i Modernizacji Łodzi (1971-1975)¹¹⁶ nastąpił wyraźny wzrost liczby zakładowych ośrodków inte.

Z kolei negatywne zależności tego typu pojawiły się w końcu lat siedemdziesiątych, kiedy zarysowujący się kryzys gospodarczy wywarł bezpośredni wpływ na osłabienie struktur inte w Łodzi¹¹⁷. Przejawiło się to wyraźnym zmniejszeniem liczby powoływanych nowych ośrodków oraz pierwszymi przypadkami ich likwidacji. Okres szczególnego regresu w strukturach łódzkiej inte, który zaczął się w roku 1981, również był bezpośrednim wynikiem niekorzystnej sytuacji gospodarczej. Paradoksem jest fakt, iż do zniszczenia znacznej części placówek inte przyczyniły się właśnie zarządzenia, które miały na celu uporanie się z ogólnym kryzysem poprzez generalne zreformowanie zasad zarządzania i gospodarowania. Można było oczekiwać, iż w nowej sytuacji informacja naukowa, techniczna i ekonomiczna będzie przemysłowi niezbędna do podtrzymania stałego postępu techniczno-organizacyjnego, którego znaczenie wzrosnie w warunkach narzuconej przez wprowadzane reformy konkurencyjności produkcji.

Nadzieja na to, że w nowych okolicznościach zarysuje się trwała potrzeba korzystania z usług placówek inte, okazała się iluzoryczna. Kolejne lata wdrażania reformy gospodarczej coraz bardziej pogarszały ich sytuację. Znaczną liczbę ośrodków zlikwidowano - w pierwszej kolejności te, które zostały utworzone nakazowo po roku 1971, wiele innych uległo mało korzystnym reorganizacjom. Negatywny wpływ na sytuację niektórych placówek miała również Uchwała nr 34 Rady Ministrów z dnia 19 marca 1985 r. w sprawie realizacji przez przedsiębiorstwa państwowe społecznych zadań na rzecz załóg pracowniczych¹¹⁸, która nakazywała tworzenie w przed-

¹¹⁵ *Województwo miejskie łódzkie. Monografia*, Łódź 1981, s. 297.

¹¹⁶ *Kierunki rozwoju i modernizacji Łodzi...*

¹¹⁷ *Łódź w 40-lecie PRL*, Łódź 1984, s. 11.

¹¹⁸ *Mon. Pol.* 1985, nr 6, poz. 43.

siębiorstwach zakładowych ośrodków kształcenia i informacji o charakterze polityczno-propagandowym. Ośrodki te bardzo często wchłaniały dawne struktury inte, w znacznym stopniu zmieniając i ograniczając ich funkcje, zwłaszcza tam, gdzie kierownikami zostawali ludzie tylko z przygotowaniem politycznym.

Opisane dotychczas niekorzystne dla inte zjawiska z mniej lub bardziej umiarkowanym natężeniem utrzymały się do końca lat osiemdziesiątych, z dramatycznym ich zaostreniem w roku 1989, kiedy gwałtowny zwrot polityczny wraz z lansowaną koncepcją ogólnej prywatyzacji gospodarki wytworzyły zupełnie nową sytuację.

Przeprowadzony przez autorkę w grudniu 1989 r. sondaż dotyczący ośrodków zakładowych w przemyśle elektromaszynowym w Łodzi¹¹⁹ oraz badania potrzeb użytkowników dokonane w połowie 1990 r. zawierające również pytania o aktualną sytuację zointe potwierdziły uczynione wcześniej spostrzeżenia, że taka organizacja działalności informacyjnej, jaka obowiązywała dotychczas, nie ma racji bytu, a zatem inte stanęła w obliczu konieczności znalezienia nowych rozwiązań praktycznych.

Z a ł ą c z n i k 1

WYKAZ MACIERZYSTYCH INSTYTUCJI BIBLIOTEK FACHOWYCH
UTWORZONYCH W LATACH 1945-1959, KTÓRE W OKRESIE PÓŹNIEJSZYM
ZOSTAŁY PRZEKSZTAŁCONE W ZAKŁADOWE OŚRODKI INFORMACJI LUB DO NICH WŁĄCZONE

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
1945		
1	Fabryka Urządzeń Budowlanych (póź. OBR Maszyn Ziemych i Transportowych)	elektromaszynowy
2	Zakłady Aparatury Elektrycznej "ELESTER"	"
3	Zakład Energetyczny ŁÓDŹ-MIASTO	energetyczny
4	Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych (póź. Rejon Przewozów Kolejowych)	inne

¹¹⁹ A. Wejman-Sowińska, *ZOINTE przemysłu elektromaszynowego w Łodzi*, Aktual. Probl. Inf. Dok. 1990, nr 1-2, s. 34-39.

Załącznik 1 (cd.)

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
1947		
5.	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. S. Dubois "POLINO"	lekki
1948		
6	Biuro Projektowania Zakładów Włókienniczych (póź. od 1971 Biuro Studiów i Projektów Przemysłu Włókienniczego)	"
7	Łódzkie Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. Obrońców Pokoju "UNIONTEX"	"
1950		
8	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. J. Marchlewskiego "POLTEX"	"
9	Zjednoczone Przedsiębiorstwo Projektowania i Wyposażania Zakładów Przemysłu Elektromaszynowego "PROZAMET-BEPES" (póź. "BIPRO-BUMAR")	elektromaszynowy
1951		
10	Biuro Dokumentacji Technicznej (póź. BE-DE-TE)	lekki
1952		
11	Zakłady Włókien Sztucznych "ANILANA" (póź. Zakłady Włókien Chemicznych "CHEMITEX-ANILANA")	chemiczny
12	Fabryka Kotłów i Radiatorów "FAKORA"	elektromaszynowy
13	Łódzkie Zakłady Aparatury Elektrycznej "ELAN"	"
14	Łódzkie Zakłady Radiowe "UNITRA-FONICA"	"
15	Biuro Projektów Przemysłu Papierniczego (póź. BSPPP)	cel.-papierniczy
16	Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego "CETEBE" (1.01.1971 poł. z "TEXTILIMPORTEM" i "CONFEXIMEM" w "TEXTILIMPEX", gdzie w 1972 r. powstaje DOINTE)	inne
17	Przedsiębiorstwo Projektowania Budownictwa Miejskiego "MIASTOPROJEKT-ŁÓDŹ"	"
18	Wytwórnia Urządzeń Komunalnych (póź. OBR OM)	"

Załącznik 1 (cd.)

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
1953		
19	Fabryka Igieł Dzierżewskich i Biegaczy Obrączkowych "FID"	lekki
20	Laboratorium Przemysłu Jedwabniczego i Wyrobów Ażurowych (póź. COBR Prz. Jed. Dekor.)	"
21	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. S. Kunickiego "MALTEX"	"
22	Rejonowe Laboratorium Kontrolno-Badawcze Przemysłu Mięsnego	inne
1954		
23	Centralne Laboratorium Przemysłu Wełnianego	lekki
24	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. F. Dzierżyńskiego "ESKIMO"	"
25	Zakłady Mechaniczne im. J. Strzelczyka (póź. "PONAR-ŁÓDŹ")	elektromaszynowy
26	Łódzkie Biuro Projektów Budownictwa Przemysłowego	inne
27	Przedsiębiorstwo Transportu Samochodowego Łączności nr 7	"
28	Stacje Radiowe i Telewizyjne (póź. Okręgowy Urząd Radiokomunikacji)	"
29	Wojewódzki Zarząd Dróg Publicznych (póź. Dyrekcja Okręgowa Dróg Publicznych)	"
30	Zjednoczenie Przedsiębiorstw Budownictwa Komunalnego, Międzyzakładowy Klub Techniki i Racjonalizacji	"
1955		
31	Biuro Projektów Przemysłu Włókien Sztucznych "BIPROWIS" (póź. "CHEMITEX")	chemiczny
1956		
32	Laboratorium Przemysłu Pasmanteryjnego (wiączone do Laboratorium Przemysłu Jedwabniczego i Wyrobów Ażurowych w 1968 r.)	lekki
33	Zakłady Artykułów Technicznych "ARTECH"	"
34	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. Szymona Harnama "RENA-KORD"	"

Załącznik 1 (cd.)

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
35	Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego	inne
36	Biuro Projektów Kolejowych	"
1957		
37	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. Armii Ludowej "ALBA"	lekki
38	Łódzkie Fabryki Mebli	inne
1958		
39	Centralne Laboratorium Przemysłu Dziewiarskiego i Pończoszniczego	lekki
40	Zakłady Przemysłu Pończoszniczego "FENIKS"	"
41	Łódzkie Okręgowe Przedsiębiorstwo Miernicze (póź. Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne)	inne
42	Polska Izba Handlu Zagranicznego	"
1959		
43	Zakłady Przemysłu Jedwabniczego "PIERWSZA"	lekki
44	Fabryka Transformatorów i Aparatury Trakcyjnej "ELTA"	energetyczny
45	Centralne Biuro Techniczne Przemysłu Papierniczego	cel.-papierniczy

Z a ł ą c z n i k 2

WYKAZ MACIERZYSTYCH INSTYTUCJI BIBLIOTEK FACHOWYCH
UTWORZONYCH W LATACH 1960-1970, KTÓRE W OKRESIE PÓZNIEJSZYM
ZOSTAŁY PRZEKSZTAŁCONE W ZAKŁADOWE OŚRODKI INFORMACJI LUB DO NICH WŁĄCZONE

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
1960		
1	Łódzkie Przedsiębiorstwo Budowlane Przemysłu Lekkiego "PÓŁNOC"	lekki
2	Łódzkie Zakłady Przemysłu Skórzanego (póź. "SKOGAR")	"

Załącznik 2 (cd.)

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
3	Fabryka Osprzętu Samochodowego "POLMO"	elektromaszynowy
4	Biuro Projektów Spółdzielczości "ES-BE-DE"	inne
1961		
5	Widzewskie Zakłady Przemysłu Bawełnianego "1 Maja"	lekki
6	Zakłady Uszczelnień i Wyrobów Azbestowych "AZBEST" (póź. "POLONIT")	"
1962		
7	Zakłady Przemysłu Filcowego	"
8	Zakłady Przemysłu Odzieżowego im. dra A. Próchnika	"
1963		
9	Przędzalnie Bawełny im. Generała Waltera	"
10	Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego "FEMINA"	"
11	Zakład Energetyczny "ŁÓDŹ-WOJEWÓDZTWO" (póź. "ŁÓDŹ-TEREN")	energetyczny
12	Dyrekcja Okręgu Poczty i Telekomunikacji	inne
1967		
13	Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Automatyki i Urządzeń Precyzyjnych	elektromaszynowy
1968		
14	Przędzalnia Czesankowa "POLMERINO"	lekki
1970		
15	Biuro Projektowo-Technologiczne Przemysłu Maszyn Włókienniczych "POLMATEX-PROJEKT"	"

WYKAZ INSTYTUCJI, W KTÓRYCH Utworzono ośrodkI zakładowe
I PUNKTY INFORMACYJNE W LATACH 1960-1970

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
1961		
1	Zakłady Mechaniczne Przemysłu Włókien Sztucznych (póź. ZM "CHEMITEX")	chemiczny
2	Biuro Studiów i Projektów Przemysłu Papierniczego	cel.-papierniczy
3	Biuro Projektów Kolejowych	inne
4	Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych (póź. Rejon Przewozów Kolejowych)	"
	Punkt informacyjny	
5	Polska Izba Handlu Zagranicznego	"
1962		
6	Biuro Projektowania Zakładów Włókienniczych (od 1971 Biuro Studiów i Projektów Przemysłu Włókienniczego; od 1973 ZOINTE przekształcono w DOINTE)	lekki
7	Łódzkie Zakłady Cewek Przędzalniczych "CETECH"	"
8	Fabryka Kotłów i Radiatorów "FAKORA"	elektromaszynowy
9	Łódzkie Zakłady Aparatury Elektrycznej "ELAN" (w 1973 ZOINTE włączono do BOINTE OBR Aparatury Manewrowej "ORAM")	"
10	Zakłady Mechaniczne im. J. Strzelczyka (póź. "PONAR-ŁÓDŹ")	"
11	Zakład Energetyczny "ŁÓDŹ-MIASTO"	energetyczny
12	"CETEBE" Przedsiębiorstwo Handlu Zagranicznego (w 1972 r. DOINTE przy "TEXTIL-IMPEXIE")	inne
13	Łódzkie Okręgowe Przedsiębiorstwo Miernicze (póź. Okręgowe Przedsiębiorstwo Geodezyjno-Kartograficzne)	"
1963		
14	Centralne Laboratorium Przemysłu Artykułów Technicznych i Galanteryjnych	lekki
15	Centralne Laboratorium Przemysłu Bawełnianego	"

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
16	Centralne Laboratorium Przemysłu Dziewiarskiego i Pończoszniczego	lekki
17	Centralne Laboratorium Przemysłu Lniarskiego	"
18	Centralne Laboratorium Przemysłu Tkanin Jedwabnych i Dekoracyjnych (póź. COBR P. Jed.-Dek.)	"
19	Centralne Laboratorium Przemysłu Wełnianego	"
20	Laboratorium Przemysłu Pasmanteryjnego (póź. COBR P. Jed.-Dek.)	"
21	Laboratorium Przemysłu Tkanin Dekoracyjnych (póź. COBR P. Jed.-Dek.)	"
22	Ośrodek Ekonomiki, Normowania Pracy i Organizacji PL "EKORNO"	"
23	Zakłady Przemysłu Odzieżowego "EMFOR"	"
24	Zakłady Przemysłu Pończoszniczego im. M. Buczka "ZENIT"	"
25	Zakłady Wyrobów Galanteryjnych im. M. Fornalskiej "WAGMET"	"
26	Łódzka Fabryka Maszyn Jedwabniczych "POLMATEX-MAJED"	elektromaszynowy
27	Łódzkie Zakłady Termotechniczne "TECHMA-ELCAL"	"
28	Widzewskie Zakłady Maszyn Włókienniczych "WIFAMA"	"
29	Zakłady Aparatury Elektrycznej "ELESTER" (w 1973 ZOINTE włączono do BOINTE OBR Aparatury Manewrowej "ORAM")	"
30	Fabryka Transformatorów i Aparatury Trakcyjnej "ELTA"	energetyczny
31	Wojewódzki Zarząd Dróg Publicznych (póź. Dyrekcja Okręgowa Dróg Publicznych)	inne
32	Zjednoczenie Przedsiębiorstw Budownictwa Komunalnego. Międzyzakładowy Klub Techniki i Racjonalizacji (MZOINTE)	"
1964		
33	Centralne Laboratorium Przemysłu Filcowego i Tkanin Technicznych (póź. COBR Tech. Wyr. Włók.)	lekki
34	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. Sz. Harnama "RENA-KORD"	"

Załącznik 3 (cd.)

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
35	Zakłady Przemysłu Jedwabniczego im. Gen. W. Wróblewskiego "ORTAL"	lekki
36	Łódzkie Zakłady Obuwia i Wyrobów Gumowych (póź. Zakłady Przemysłu Gumowego "STOMIL")	chemiczny
37	Biuro Projektów Budownictwa Wiejskiego "AGROPROJEKT"	inne
38	Łódzkie Zjednoczenie Budownictwa "UNIBUD"	"
39	Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej	"
40	Przedsiębiorstwo Projektowania Budownictwa Miejskiego "MIASTOPROJEKT-ŁÓDŹ" (póź. Biuro Projektowo-Badawcze Budownictwa Ogólnego "MIASTOPROJEKT-ŁÓDŹ")	"
	Punkty informacyjne	
41	PKP. Oddział Trakcji "ŁÓDŹ-KALISKA" (połączony w 1975 r. z Punktem INTE "ŁÓDŹ-OLECHÓW" w ZOINTE)	"
42	PKP. Oddział Zabezpieczenia Ruchu i Łączności "ŁÓDŹ-FABRYCZNA" (w 1971 zlikw., a zbiory do Ośrodka w Rejonie Przewozów Kolejowych)	"
43	Lokomotywnia Pozaklasowa "ŁÓDŹ-OLECHÓW"	"
	1965	
44	Fabryka Igieł Dziewiarskich i Biegaczy Obrączkowych "FID"	lekki
45	Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego "OLIMPIA"	"
46	Zakłady Przemysłu Filcowego	"
47	Biuro Projektowania Urządzeń Technologicznych "PROTECH" (póź. "ZUGIL")	elektromaszynowy
48	Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego (póź. Zakład Ekonomiki i Informatyki Gospodarki Komunalnej)	inne
49	Dyrekcja Okręgu Poczty i Telekomunikacji (jako MZOINTE)	"
50	Wytwórnia Filmów Fabularnych	"
51	Zjednoczenie Budownictwa Województwa Łódzkiego	"

Załącznik 3 (cd.)

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
1966		
52	Przedsiębiorstwo Doświadczalne Automatyzacji i Urządzeń Przemysłowych Przemysłu Lekkiego "UNIPROT" (póź. Zakłady Urządzeń Technicznych Przemysłu Lekkiego "UNIPROT")	lekki
53	Zjednoczenie Przedsiębiorstw Budowlano-Montażowych PL (w 1977 włączony do MZOINTE przy Łódzkim Przedsiębiorstwie Budowlanym Prz. Lekkiego "PÓLNOC")	"
54	Rejonowe Laboratorium Kontrolno-Badawcze Przemysłu Mięsnego	inne
55	Zakłady Elektronicznej Techniki Obliczeniowej. Zakład Obliczeniowy-ŁÓDŹ	"
1967		
56	Biuro Dokumentacji Technicznej (póź. BE-DE-TE)	lekki
1968		
57	Fabryka Urządzeń Budowlanych (póź. OBR Maszyn Ziemiennych i Transportowych)	elektromaszynowy
58	Przedsiębiorstwo Hydrogeologiczne (od 1976 - Kombinat Geologiczny - Zakład Robót Wiertniczych, a od 1982 - Przedsiębiorstwo Robót Wiertniczych)	inne
59	Zjednoczenie Gospodarki Komunalnej (MZOINTE, od 1975 r. w Zakładzie Ekonomiki i Informatyki Gospodarki Komunalnej) Punkt informacyjny	"
60	Biuro Studiów i Projektów Łączności. Oddział w Łodzi	"
1969		
61	Biuro Projektowania Dokumentacji Technologiczno-Konstrukcyjnej Przemysłu Lekkiego "PROTEX"	lekki
62	Przędzalnia Czesankowa "POLMERINO"	"
63	Biuro Projektów Przemysłu Włókien Sztucznych "BIPROWIS" (póź. "CHEMITEX")	chemiczny
64	Ośrodek Wdrażania Nowych Artykułów Rynkowych Przemysłu Chemicznego "CHEDOM" (póź. Zakład Doświadczalny "STOMIL")	"

Załącznik 4 (cd.)

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
1973		
5	Centrala Zbytu Artykułów Technicznych "TECHNOZBYT" (póź. "SURTEX", ZWOINTE)	lekki
6	Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego "IWONA"	"
7	Zakłady Przemysłu Odzieżowego im. dra A. Próchnika	"
8	Łódzkie Zakłady Radiowe "UNITRA-FONICA"	elektromaszynowy
9	Przedsiębiorstwo Projektowania i Realizacji Inwestycji "BIPRO-BUMAR"	"
10	Zakład Energetyczny "ŁÓDŹ-TEREN"	energetyczny
11	Centralne Biuro Techniczne Przemysłu Papierniczego	cel.-papierniczy
12	Biuro Projektów Spółdzielczości "ES-BE-DE"	inne
	Powołanie DOINTE w Biurze Studiów i Projektów Przemysłu Włókienniczego i Ośrodka Ekonomiki i Organizacji PL "EKORNO"	lekki
	Powołanie 4 MZOINTE z dotychczasowych ZOINTE (CLP Ln., CLP Dziew., CLP Tkan. Jed. Dek., CLP Art. Techn. i Galant.)	"
	Powołanie 2 ZWOINTE z dotychczasowych ZOINTE (Biuro Dokumentacji Technicznej, Biuro Proj. Dok. Technolog.-Konstr. PL)	"
	Włączenie do BOINTE OBR Aparatury Manewrowej "ORAM" - ośrodków zakładowych z Łódzkich Zakładów Aparatury Elektrycznej "ELAN" i Za- kładów Aparatury Elektrycznej "ELESTER"	elektromaszynowy
1974		
13	Łódzkie Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. Obróńców Pokoju "UNIONTEX"	lekki
14	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. J. Marchlewskiego "POLTEX"	"
15	Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego "LIDO"	"
16	Łódzkie Fabryki Mebli	inne
1975		
17	Widzewskie Zakłady Przemysłu Bawełnianego "I MAJA"	lekki
18	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. S. Kunickiego "MALTEX"	

Załącznik 4 (cd.)

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
19	Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego "BISTONA"	lekki
20	Zakłady Przemysłu Jedwabniczego "PIERWSZA"	"
21	Łódzkie Biuro Projektów Budownictwa Przemysłowego Punkt informacyjny	inne
22	Okręgowy Urząd Radiokomunikacji	"
	Połączono Punkty INTE z Oddziału Trakcji "ŁÓDŹ-KALISKA" i Lokomotywni Pozaklasowej "ŁÓDŹ-OLECHÓW" w ZOINTE	"
	Powstał Zakład Ekonomiki i Informatyki Gospodarki Komunalnej, który przejął MZOINTE ze Zjednoczenia Gospodarki Komunalnej i ZOINTE z Biura Projektów Budownictwa Komunalnego	"
1976		
23	Przędzalnia Bawełny im. Generała Waltera	lekki
24	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. Armii Ludowej "ALBA"	"
25	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. F. Dzierżyńskiego "ESKIMO"	"
26	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. S. Dubois "POLINO"	"
27	Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego "FEMINA"	"
28	Zakłady Uszczelnień i Wyrobów Azbestowych "POLONIT"	"
29	Zakłady Wyrobów Obciciowych "VERA"	"
30	Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Oczyszczania Miast	inne
1977		
31	Łódzkie Przedsiębiorstwo Budowlane Przemysłu Lekkiego "PÓLNOC" (MZOINTE)	lekki
32	Łódzkie Zakłady Przemysłu Skórzanego "SKOGAR"	"
33	Zakłady Przemysłu Pończoszniczego "FENIKS"	"
34	Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Pralnictwa (od 1980 r. MZOINTE)	inne
1979		
35	Fabryka Dywanów "DYWILAN" (ZWOINTE)	lekki

Załącznik 4 (cd.)

Lp.	Nazwa instytucji	Przemysł
36	Zakłady Przemysłu Pasmanteryjnego "LENTA" Punkt informacyjny	lekki
37	Przedsiębiorstwo Transportu Samochodowego Łączności nr 7	inne
1980		
38	Przedsiębiorstwo Transportu i Sprzętu Budowlanego Przemysłu Lekkiego Powołanie ZWOINTE z dotychczasowego ZOINTE w Zakładach Przemysłu Jedwabniczego im. Gen. W. Wróblewskiego "ORTAL" Powołanie MZOINTE z dotychczasowego ZOINTE w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Pralnictwa (od 1984 r. COINTE)	lekki " inne

Z a ł ą c z n i k 5

WYKAZ INSTYTUCJI, W KTÓRYCH W LATACH 1971-1985
ZLIKWIDOWANO MZOINTE, ZOINTE I PUNKTY INTE

Lp.	Nazwa instytucji	Czy pozostała bibl. fach.	Przemysł
1971			
1	Fabryka Igieł Dziewiarskich i Biegaczy Obrączkowych "FID"	nie	lekki
2	Rejonowe Laboratorium Kontrolno- -Badawcze Przemysłu Mięsnego Punkt informacyjny	tak	inne
3	FKP. Oddział Zabezpieczenia Ruchu i Łączności "ŁÓDŹ FABRYCZNA"	nie	"
1975			
4	Wytwórnia Filmów Fabularnych	tak	"
1977			
5	Łódzkie Zakłady Radiowe "UNITRA- -FONICA"	tak	elektromaszynowy

Załącznik 5 (cd.)

Lp.	Nazwa instytucji	Czy pozostała bibl. fach.	Przemysł
1978			
6	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. S. Kunickiego "MALTEX"	tak	lekki
7	Fabryka Osprzętu Samochodowego "POLMO"	tak	elektromaszynowy
1979			
8	Łódzkie Zakłady Przemysłu Gumowego "STOMIL"	tak	chemiczny
9	Fabryka Kotłów i Radiatorów "FAKORA"	tak	elektromaszynowy
1980			
10	Zakłady Przemysłu Odzieżowego im. dra A. Próchnika	nie	lekki
11	Zakład Energetyczny "ŁÓDŹ-TEREN"	tak	inne
1981			
12	Biuro Projektowania Dokumentacji Technologiczno-Konstrukcyjnej Prze- mysłu Lekkiego "PROTEX" (ZWOINTE)	tak	lekki
13	Łódzkie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłu Lekkiego "PÓLNOC" (MZOINTE)	tak	"
14	Przedsiębiorstwo Transportu i Sprzętu Budowlanego Przemysłu Lekkiego	tak	"
15	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. S. Dubois "POLINO"	tak	"
16	Zakłady Przemysłu Filcowego	nie	"
17	Zakłady Przemysłu Jedwabniczego im. G. Wróblewskiego "ORTAL" (ZWOINTE)	nie	"
18	Zakłady Przemysłu Odzieżowego "WÓLCZANKA"	nie	"
19	Widzewskie Zakłady Przemysłu Baweł- nianego "1 MAJA"	nie	"
20	Przedsiębiorstwo Robót Wiertniczych	nie	inne
1982			
21	Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Lniarskiego (reaktywowany w 1984)	nie	lekki

Załącznik 5 (cd.)

Lp.	Nazwa instytucji	Czy pozostała bibli. fach.	Przemysł
22	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. Armii Ludowej "ALBA"	nie	lekki
23	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. Sz. Harnama "RENA-KORD"	nie	"
24	Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego "IWONA"	nie	"
25	Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego "LIDO" (reaktywowany w 1984)	nie	"
26	Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego "OLIMPIA"	nie	"
27	Zakłady Przemysłu Jedwabniczego "PIERWSZA"	nie	"
28	Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Automatyki i Urządzeń Precyzyjnych	tak	elektromaszynowy
29	Łódzka Fabryka Maszyn Jedwabniczych "POLMATEX-MAJED" (reaktywowany 1 stycznia 1985 r.)	nie	"
30	Łódzkie Fabryki Mebli	tak	inne
31	Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej Punkt informacyjny	nie	"
32	Przedsiębiorstwo Transportu Samochodowego Łączności nr 7	nie	"
1983			
33	Przedsiębiorstwo Obrotu Towarowego Przemysłu Włókienniczego "SURTEX"	nie	lekki
34	Przędzalnia Czesankowa "POLMERINO"	tak	"
35	Zakłady Przemysłu Pasmanteryjnego "LENTA"	nie	"
1984			
36	Łódzkie Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. Obrońców Pokoju "UNIONTEX"	nie	"
37	Zakłady Przemysłu Pończoszniczego "FENIKS"	nie	"
	Powołanie COINTE z MZOINTE w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Pralnictwa		inne

Załącznik 5 (cd.)			
Lp.	Nazwa instytucji	Czy pozostała bibl. fach.	Przemysł
1985			
38	Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. F. Dzierżyńskiego "ESKIMO"	nie	lekki
39	Zakłady Włókien Chemicznych "CHEMITEX-ANILANA"	nie	chemiczny

Aleksandra Wejman-Sowińska

ABRISS DER GESCHICHTE LODZISCHER BETRIEBSZENTREN DER INTE
IN JAHREN 1945-1985

Verfasserin des Artikel nimmt Versuch einer Darstellung der Geschichte Betriebszentren der INTE (Wissenschaftliche, Technische und Ökonomische Information) in Lodz in Jahren 1945-1985 vor. Diese Geschichte ist auf Grund der örtliche Industrie und auch im Zusammenhang mit der Rechtsakte, welche markieren Etappen der Entwicklung der INTE in Polen, vorgestellt. Verfasserin stellt Organisieren der fachkundliche Bibliotheken mit der sonderliche Berücksichtigung dieser Bibliotheken, die mit der Zeit verwandeln sich in einer Basis für neue Betriebszentren, schrittweiser Ausbau ihres Netzes und endlich Entwicklungshemmung der Betriebszentren in den achtziger Jahren dar.